ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Ὁ Προφήτης Δανιήλ
«Ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαπητός»

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2015

Ὁ Προφήτης Δανιήλ
«Ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαπητός»

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Διακόσμηση:
Ἱερά Μονή Ἁγίου Ἰωάννου Προδρόμου - Καρέα

Σειρά:
«Ἁγιολογικά» ἀριθμ. 4

Copyright:
Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Φορμίωνος 83, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανή
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-78-1

Ἐκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Ὁ Προφήτης Δανιήλ
«Ὁ ἀνὴρ ὁ ἀγαπητός»

τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ
Δανιήλ

Γιά τόν προφήτη Δανιήλ λαμβάνουμε πληροφορίες ἀπό τό ὁμώνυμο τοῦ προφήτου βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁ προφήτης Δανιήλ ἦταν ἕνας Ἰουδαῖος ἐξόριστος στήν αὐλή τοῦ βασιλιᾶ τῆς Βαβυλώνας Ναβουχοδονόσορα (605-562 π.Χ.). Εἶχε ὁδηγηθεῖ νεαρός ἀκόμα, ἐκεῖ, αἰχμάλωτος μετά τήν κατάληψη τῆς Ἱερουσαλήμ καί ὅλης τῆς Ἰουδαίας τό 605/4 π.Χ. ἀπό τούς Βαβυλωνίους λίγα χρόνια νωρίτερα ἀπό τόν προφήτη Ἰεζεκιήλ· μέ τήν πρώτη κυρίως ὁμάδα τῶν ἐξορίστων. Ἀνῆκε σέ μία εὐγενῆ, πιθανόν βασιλική, οἰκογένεια καί ἦταν καταπληκτικά ἱκανός καί ἔξυπνος. Γιά τήν ἀκρίβεια, ὁ προφήτης Δανιήλ διακρίθηκε καί ὡς πολιτικός. Τό βιβλίο του τοποθετεῖται ἀνάμεσα στά προφητικά κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Στό μικρό αὐτό βιβλιδάριο θά μεταφέρουμε τό περιεχόμενο τοῦ προφητικοῦ βιβλίου ὡς ταπεινή ἔκφραση σεβασμοῦ, τιμῆς καί εὐγνωμοσύνης στόν μεγάλο αὐτό ἄνδρα, πού κατά τή δήλωση τοῦ ἰδίου τοῦ Θεοῦ ἦταν *«ἀνήρ ἐπιθυμιῶν»* (Δανιήλ θ΄ 23), δηλαδή «πολύ ἀγαπητός ἄνδρας». Ἔτσι θά δοθεῖ ἡ εὐκαιρία σέ ὅσους ἐπιθυμοῦν καί ἔχουν ζῆλο Θεοῦ νά γνωρίσουν καλλίτερα τόν Προφήτη πού προεῖπε καί τίς δύο παρουσίες τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τήν πρώτη πού ἦλθε γιά νά σώσει τόν ἄνθρωπο καί τή δεύτερη πού θά ἔλθει νά κρίνει ὡς δίκαιος, ἅγιος καί παντοδύναμος κριτής ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Τά πρῶτα ἕξι κεφάλαια σχετίζονται μέ ἱστορικά γεγονότα στή Βαβυλώνα κατά τή διάρκεια μιᾶς περιόδου 70 ἐτῶν πού ὀνομάζεται Βαβυλώνια αἰχμαλωσία τῶν Ἰουδαίων. Τά ὑπόλοιπα κεφάλαια, γραμμένα σέ πρῶτο πρόσωπο, περιγράφουν μία σειρά ἀπό ὁράματα μελλοντικῶν γεγονότων.

Δύο εἶναι οἱ γλῶσσες πού χρησιμοποιοῦνται· Τό τμῆμα ἀπό τόν στίχο 2/4 ἕως τόν στίχο 7/27 εἶναι γραμμένο στήν Ἀραμαϊκή, τή διεθνῆ γλώσσα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· τά ὑπόλοιπα, στήν Ἑβραϊκή.

Ὅπως ἀκριβῶς στό ξεκίνημα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, ὁ Θεός εἶχε τόν ἄνθρωπό Του —τόν Ἰωσήφ— στήν Αἰγυπτιακή αὐλή, ἔτσι, ξανά, σ' αὐτή τήν πολύ κρίσιμη ἐποχή τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καί τῆς ἐκτοπίσεώς του ἀπό τήν χώρα του στή Βαβυλώνα, ὁ Θεός τοποθέτησε τόν προφήτη Δανιήλ σέ μία θέση ἐπιρροῆς στό πολιτικό κέντρο τῆς Βαβυλωνιακῆς Αὐτοκρατορίας, γιά ὁλόκληρο τό διάστημα τῆς ἐξορίας τῶν Ἰουδαίων.

Κατά τήν μαρτυρία τοῦ βιβλίου ὁ Δανιήλ δρᾶ α) κατά τήν βασιλεία τῶν Βαβυλωνίων βασιλέων Ναβουχοδονόσορος (605-562 π.Χ.) καί Βαλτάσαρ (562-563 π.Χ.) καί β) κατά τήν διάρκεια τῆς βασιλείας τῶν Περσῶν βασιλέων Δαρείου τοῦ Μήδου καί Κύρου τοῦ Μεγάλου πού πέθανε τό 529 π.Χ. Ἡ ζωή του συνδέεται μέ γεγονότα τῶν βασιλέων αὐτῶν.

Θά προχωρήσουμε στήν περιγραφή τοῦ περιεχομένου τῶν διηγήσεων τῶν κεφαλαίων τοῦ βιβλίου ἀπό τά ὁποῖα ἀντλοῦμε πληροφορίες γιά τόν Προφήτη, τίς προφητεῖες καί τή δράση του καί πολύ χρήσιμα καί διδακτικά μηνύματα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τό βιβλίο ὅπως ἀναφέρθηκε προηγουμένως περιλαμβάνει δύο μέρη:

Στό πρῶτο μέρος ἡ πρώτη ἀπό τίς διηγήσεις τοῦ βιβλίου (κεφάλαιο 1) διαλαμβάνει πώς ὁ Δανιήλ καί οἱ τρεῖς σύντροφοί του Ἀνανίας, Μισαήλ, Ἀζαρίας ὁδηγήθηκαν αἰχμάλωτοι ἀπό τήν Ἰουδαία στήν Βαβυλώνα κατά τήν ἅλωση τῆς Ἱερουσαλήμ πού συνέβη τό τρίτο ἔτος (605/4 π.Χ.) τῆς βασιλείας τοῦ βασιλιᾶ τῶν Ἰουδαίων Ἰωακείμ (609/8 - 597 π.Χ.) Ἐπειδή διακρίνονταν ἀπό τούς ἄλλους αἰχμαλώτους προσλήφθηκαν στήν αὐλή τοῦ βασιλιᾶ Ναβουχοδονόσορα. Ἐκεῖ ἐπέδειξαν πιστότητα καί προσήλωση μέ σοφία στόν Νόμο τῶν πατέρων τους, δηλαδή στήν Νομοθεσία τοῦ Μωϋσέως πού ἐφήρμοζαν οἱ Ἰουδαῖοι.

Ἡ δεύτερη διήγηση (κεφάλαιο 2) περιλαμβάνει τήν ἑρμηνεία πού ἔδωσε ὁ Δανιήλ σέ ὄνειρο τοῦ Ναβουχοδονόσορα κατά τό ὁποῖο ἕνα πελώριο ἄγαλμα εἶχε στηθεῖ πρό τοῦ βασιλιᾶ, τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλή ἦταν χρυσή, τά χέρια, τό στῆθος καί οἱ βραχίονες ἀσημένιοι, ἡ κοιλία καί οἱ μηροί χάλκινοι, οἱ κνῆμες σιδηρένιες καί τά πόδια ἕνα μέρος σιδερένια καί ἕνα μέρος πήλινα. Ξαφνικά ἀποκόπηκε, χωρίς τήν ἐπέμβαση ἀνθρωπίνων χεριῶν, ἕνας λίθος καί συνέτριψε τό ἄγαλμα, ἐνῶ ὁ λίθος πού κτύπησε τό ἄγαλμα ἔγινε ὄρος μεγάλο καί ἁπλώθηκε σ' ὅλη τή γῆ.

Ἡ τρίτη διήγηση (κεφάλαιο 3) περιγράφει τή θαυμαστή διάσωση τῶν τριῶν παίδων Ἀνανίου, Μισαήλ καί Ἀζαρίου ἀπό τήν καταφλεγόμενη κάμινο, στήν ὁποία ρίφθηκαν γιά νά κατακαοῦν κατά διαταγή τοῦ βασιλιᾶ, ἐπειδή ἀρνήθηκαν νά προσκυνήσουν τό εἴδωλο, πού ὁ βασιλιάς ἔστησε στήν πεδιάδα Δειρά τῆς ἐπαρχίας Βαβυλώνας.

Ἡ τέταρτη διήγηση (κεφάλαιο 4) περιέχει α) τήν περίεργη ἀφήγηση περί τῆς παραφροσύνης τοῦ Ναβουχοδονόσορα, πού ὀφειλόταν στήν ἔπαρσή του καί τήν ἀλαζονική

αὐτοπεποίθησή του γιά τήν δύναμή του καί τόν πλοῦτο του καί β) τήν ἀποκατάστασή του ὕστερα ἀπό ὄνειρο πού εἶδε ὁ βασιλιάς καί ὁ Δανιήλ ἔδωκε τήν πλήρη καί ἀκριβῆ ἑρμηνεία του.

Ἡ πέμπτη διήγηση (κεφάλαιο 5) ἀναφέρεται στό συμπόσιο τοῦ τελευταίου βασιλιᾶ τῶν Βαβυλωνίων Βαλτάσαρ, κατά τό ὁποῖο, τήν ὥρα πού ἔπινε κρασί χρησιμοποιώντας τά σκεύη τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων, εἶδε ἕνα χέρι νά γράφει στόν ἀπέναντι τοῖχο τῆς αἴθουσας πού κάθονταν οἱ μετέχοντες τοῦ συμποσίου μία μυστηριώδη γραφή πού ἑρμήνευσε ὁ Δανιήλ, ὅταν προσκλήθηκε γι' αὐτό, ὅτι δηλώνει τήν κατάλυση τοῦ Βαβυλωνιακοῦ βασιλείου, πού συνέβη κατά τό κείμενό μας τήν ἴδια νύκτα.

Τέλος, ἡ ἕκτη διήγηση (κεφάλαιο 6) παριστᾶ τόν Δανιήλ νά ρίχνεται, ἐπί τῆς βασιλείας τοῦ βασιλιᾶ τῶν Περσῶν Δαρείου, στόν λάκκο τῶν λιονταριῶν, διότι παρά τήν διαταγή τοῦ βασιλιᾶ τόλμησε νά προσευχηθεῖ στόν Θεό του, πρᾶγμα πού ἀπαγόρευε ὁ βασιλιάς. Σώθηκε ὅμως θαυμαστῶς ἀπό τόν Θεό. Ἔτσι μεγαλύνεται ὁ ἀληθινός Θεός καί θριαμβεύει ἡ πίστη σ' Αὐτόν.

Τό δεύτερο μέρος περιέχει ὁράσεις τοῦ ἴδιου τοῦ προφήτου Δανιήλ γιά τά μέλλοντα νά συμβοῦν μιλώντας σέ πρῶτο πρόσωπο.

Στήν πρώτη ὅραση (κεφάλαιο 7), πού χρονολογεῖται ὅτι τήν εἶδε ὁ Προφήτης τό πρῶτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ βασιλιᾶ Βαλτάσαρ, ὁ προφήτης Δανιήλ βλέπει νά ἀνεβαίνουν ἀπό τήν θάλασσα καί νά ἀνέρχονται στή γῆ τέσσαρα θηρία πού ἀντιπροσώπευαν τίς τέσσερις ἐπί τῆς γῆς ἀλληλοδιαδεχόμενες βασιλεῖες, τό λιοντάρι μέ φτερά ἀετοῦ, τήν ἀρκούδα πού κρατοῦσε στό στόμα τρεῖς πλευρές, τήν πάρδαλη πού εἶχε τέσσερις κεφαλές καί φτερά στή ράχη της καί τέλος τό τέταρτο θηρίο μέ σιδερένια δόντια καί 10 κέρατα, πού κατέτρωγε καί καταπατοῦσε μέ τά πόδια του τά πάντα. Ἕνα μικρό κέρατο πού ἐμφανίστηκε στό κεφάλι

αὐτοῦ τοῦ τελευταίου θηρίου κατόρθωσε νά ἐκριζώσει τρία καί νά διεξαγάγει ἀγῶνες σκληρούς κατά τῶν Ἰσραηλιτῶν καί προσπάθησε νά μεταβάλει ἑορτές καί Νόμους. Αὐτό τό κέρατο ἔλεγε ὑπέρμετρες βλασφημίες κατά τοῦ Θεοῦ, ἕως ὅτου ἐμφανίσθηκε ὁ *«Παλαιός τῶν ἡμερῶν»* πού καθόταν πάνω σέ πύρινο θρόνο καί δίπλα σ' Αὐτόν κάποιος ἄλλος *«ὡς Υἱός ἀνθρώπου»* ὁπότε ἀνοίγονται βίβλοι καί ἀρχίζει ἡ κρίση. Τό θηρίο πού μιλοῦσε μέ ἀσέβεια καταβάλλεται καί ρίχνεται στό πῦρ. Στόν *«Παλαιό τῶν ἡμερῶν»* δίνεται ἡ ἐξουσία ἐπί πάντων τῶν ἐθνῶν καί ἡ βασιλεία του παρουσιάζεται ὡς αἰώνιος.

Κατά τήν δεύτερη ὅραση τοῦ δευτέρου μέρους (κεφάλαιο 8), πού χρονολογεῖται ὅτι τήν εἶδε ὁ Προφήτης τό τρίτο ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ βασιλιᾶ Βαλτάσαρ, ὁ προφήτης Δανιήλ βρισκόμενος στά Σοῦσα τήν νέα πρωτεύουσα τοῦ Μηδοπερσικοῦ βασιλείου ὅπου μεταφέρθηκαν οἱ διοικητικές ὑπηρεσίες μετά τήν ἅλωση τῆς Βαβυλώνας καί τήν διάλυση τῆς βαβυλωνιακῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐκεῖ βλέπει ἕνα κριάρι μέ δύο κέρατα νά κερατίζει πρός Δυσμάς, Βορρᾶ καί Νότο, νά παρασύρει τά πάντα, ἕως ὅτου ἐμφανίζεται ἀπό Δυσμάς ἕνας τράγος μέ μεγάλο κέρατο. Ὁ τράγος αὐτός ἐξορμᾶ κατά τοῦ κριαριοῦ τοῦ ὁποίου σπάει τά δύο κέρατα καί τό ρίχνει κατά γῆς. Ἀφοῦ ἔσπασε στήν πάλη καί τό μεγάλο κέρατο τοῦ τράγου, ἐμφανίζονται τέσσερα ἄλλα, ἀπό τά ὁποῖα τό ἕνα ἐπεκτείνεται πρός Δυσμάς, Ἀνατολάς καί πρός τήν Παλαιστίνη, ὅπου κατάργησε τήν καθημερινή θυσία, βεβήλωσε τό ἱερό τοῦ Ναοῦ τῶν Ἱεροσολύμων καί καταδίωξε τήν Ἰσραηλιτική θρησκεία.

Ὁ προφήτης Δανιήλ διαβεβαιώνει ὅτι μετά παρέλευση 1.150 ἡμερῶν θά ἀποκατασταθεῖ τό ἱερό στήν πρώτη μορφή καί καθαρότητα.

Ὁ ἴδιος ὁ προφήτης Δανιήλ ἑρμηνεύει τήν ὅρασή του αὐτή, πού δηλώνει ὅτι τό κριάρι συμβολίζει τό Μηδοπερσικό κράτος καί ὁ τράγος τό Ἑλληνικό βασίλειο μέ τόν

πρῶτο μεγάλο βασιλέα, τόν μέγα Ἀλέξανδρο πού συνταυτίζεται πρός τό μεγάλο κέρατο τοῦ τράγου. Μετά τήν κατασυντριβή τοῦ κεράτου αὐτοῦ θά σχηματισθοῦν τέσσερα βασίλεια. Περί τό τέλος τῆς κυριαρχίας τους θά ἐμφανισθεῖ ἕνας βασιλιάς μέ δύναμη, ἀναίδεια καί πανουργία πού θά καταδιώξει τούς Ἰσραηλίτες, ἀλλά τέλος θά καταστραφεῖ χωρίς ἀνθρώπινη ἐπέμβαση.

Στά τέσσερα τελευταῖα κεφάλαια (9-12) ὁ προφήτης Δανιήλ ζητεῖ ἀπό τόν Θεό τήν ἑρμηνεία τῶν 70 ἑβδομήκοντα ἐτῶν, γιά τά ὁποῖα μιλάει ὁ προφήτης Ἱερεμίας (κε΄ 11, λ΄ 10), κατά τά ὁποῖα ἡ χώρα τῶν Ἰουδαίων θά παραμείνει σέ ἀφανισμό. Πληροφορεῖται ἀπό τόν Θεό ὅτι δέν πρόκειται περί 70 ἐτῶν ἀλλά περί 70 ἑβδομάδων ἐτῶν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ὁ Δανιήλ στή Βαβυλωνιακή Αὐλή

Κεφ. 1: Ὁ Δανιήλ καί οἱ φίλοι του κερδίζουν μία θέση στήν αὐλή τοῦ Ναβουχοδονόσορα

Ὁ προφήτης Δανιήλ ἔφτασε στή Βαβυλώνα τό 605 π.Χ. Ἡ καλή ἐμφάνισή του καί οἱ πνευματικές ἱκανότητές του, ἡ εὐφυΐα του, ἡ σύνεση καί γενικῶς οἱ τρόποι του ἐξασφάλισαν γι' αὐτόν καί τούς φίλους του Ἀνανία, Μισαήλ καί Ἀζαρία μία θέση, ἀνάμεσα σέ ἐκείνους πού διαλέχθηκαν

ἀπό τούς Βαβυλωνίους Ἄρχοντες γιά μία εἰδική ἐκπαίδευση. Ἐφοίτησαν σ' ἕνα αὐτοκρατορικό σχολεῖο καί τή ζωή τους φρόντιζαν καί ἐπέβλεπαν ἀξιωματοῦχοι τοῦ Βαβυλωνιακοῦ κράτους. Τιμητικά οἱ Βαβυλώνιοι τούς ἄλλαξαν τά ἰουδαϊκά ὀνόματά τους καί τούς ἔδωσαν βαβυλωνιακά. Στόν Δανιήλ τό ὄνομα Βαλτάσαρ πού προέρχεται ἀπό τό βαβυλωνικό balatsu - urur πού σημαίνει *«φρούρει τήν ζωή του ὦ Θεέ»*. Τό ἰουδαϊκό ὄνομα Δανιήλ σημαίνει *«κριτής μου εἶναι ὁ Θεός»* ἤ *«ὁ Θεός κρίνει»*. Ἔχει σχέση μέ τήν προφητεία περί τῆς μελλούσης κρίσεως πού ἀναφέρεται στό βιβλίο.

Στόν Ἀνανία δόθηκε τό ὄνομα Σεδράχ ἀπό τό βαβυλωνικό sadr-ak πού σημαίνει *«δοῦλος τοῦ Aku»* πού ἦταν θεός τῶν Βαβυλωνίων.

Στόν Μισαήλ δόθηκε τό ὄνομα Μισάχ ἀπό τό βαβυλωνικό mi-sa-aku πού σημαίνει *«τίς εἶναι ὡς ὁ Aku»*, ἀντιστοιχεῖ στό βιβλικό *«τίς Θεός μέγας ὡς ὁ Θεός ἡμῶν»*.

Στόν Ἀζαρία δόθηκε τό ὄνομα Ἀβδεναγώ ἀπό τό βαβυλωνικό Abed-Nebo πού σημαίνει *«δοῦλος τοῦ Nebo»*, πού ἦταν ἄλλος θεός τῶν Βαβυλωνίων.

Ὅμως, οἱ Βαβυλώνιοι δέν τηροῦσαν τούς Ἰουδαϊκούς θρησκευτικούς κανόνες σχετικά μέ τήν καθαρή καί ἀκάθαρτη τροφή (Λευϊτικό, κεφ. 11) οὔτε στράγγιζαν τό αἷμα, ὅταν ἔσφαζαν τά ζῶα (Λευϊτικό 17/10 καί ἑπόμενα). Νέοι καθώς ἦταν, ὁ Δανιήλ καί οἱ φίλοι του ἦσαν ἀποφασισμένοι νά μή συμβιβαστοῦν στό θέμα αὐτό καί νά παραβοῦν τούς κανόνες τῆς θρησκείας τους τρώγοντας τά ἀπαγορευμένα φαγητά ἀπό τόν Νόμο τοῦ Θεοῦ. Ὁ μόνος δρόμος πού τούς ἔμενε ἦταν νά περιορίσουν τούς ἑαυτούς τους σέ μία δίαιτα χορτοφαγίας. Ζήτησαν τή βοήθεια τῶν ὑπευθύνων καί πέτυχαν νά τούς ἐπιτραπεῖ νά ἀπέχουν ἀπό τίς ἀπαγορευμένες τροφές. Ἡ χορτοφαγία δέν τούς ἔβλαψε, ἀλλά ἀποδείχθηκε καλή γι' αὐτούς, ἀφοῦ τούς ἔδωσε ὑγεία, ὀμορφιά

καί ἐξυπνάδα. Καί ἀκόμα περισσότερο, ἀποφοίτησαν ἀπό τή Σχολή τοῦ βασιλιᾶ μέ τιμές!

Κεφ. 2: Τό πρῶτο ὄνειρο τοῦ Ναβουχοδονόσορα

Ὁ προφήτης Δανιήλ μόλις ἀποφοίτησε ἀπό τήν αὐτοκρατορική Σχολή, βρέθηκε ἀντιμέτωπος μέ μία δοκιμασία.

Ὁ Ναβουχοδονόσορας εἶδε ἕνα ὄνειρο καί ταράχθηκε, ἐφιάλτη θά τό λέγαμε σήμερα. Τό πρωΐ ὅταν ξύπνησε συγκάλεσε τούς συμβούλους του κι ὅλους τούς σοφούς τῆς αὐλῆς του καί τούς ζήτησε νά τοῦ βροῦν τί ὄνειρο εἶχε δεῖ καί νά τοῦ δώσουν τήν ἐξήγησή του. Ὁ βασιλιάς ἤ εἶχε πράγματι ξεχάσει ἐντελῶς τό ὄνειρό του ἤ δυσκόλευε τά πράγματα μέ τή θέλησή του.

Ἀπό τό κεφάλαιο αὐτό γίνεται σαφές, ὅτι ἡ πίστη τοῦ Δανιήλ στόν Θεό πήγαινε πολύ βαθύτερα ἀπό τήν ἁπλή τήρηση τοῦ Νόμου. Καθώς βρισκόταν σέ κίνδυνο ἡ ἴδια ἡ ζωή του, ἀλλά καί πολλῶν ἄλλων, στρέφεται μέ ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη στόν Θεό. Ἡ ἀστρολογία καί ἡ μαντεία, στά ὁποῖα ἐπεδίδοντο καί ὑπερεῖχαν οἱ Βαβυλώνιοι, δέν ταίριαζαν στόν χαρακτήρα του καί στήν ἀγωγή του. Γι' αὐτό προσευχήθηκε στόν Θεό καί ὁ Θεός τοῦ φανέρωσε τό ὄνειρο καί τήν ἐξήγησή του, πού ὁ Προφήτης ἀνακοίνωσε, ἐνώπιον ὅλων τῶν συμβούλων καί τῶν σοφῶν, στόν βασιλιά.

Τοῦ εἶπε, εἶδες βασιλιά ἕνα ἄγαλμα πού εἶχε χρυσή κεφαλή, ἀσημένιο θώρακα καί βραχίονες, χάλκινους μηρούς καί πήλινα πόδια καί τό θαύμαζες.

Αὐτό τό ἄγαλμα ἦλθε καί τό χτύπησε στά πήλινα πόδια ἕνας βράχος, πού δέν τόν πέταξε ἀνθρώπινο χέρι, ὁ ὁποῖος καί τό σύντριψε. Ἡ εἰκόνα παριστάνει τίς τέσσερις παγκόσμιες Αὐτοκρατορίες, πού ἡ μιά θά διαδεχθεῖ τήν ἄλλη: Τήν Βαβυλωνιακή μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ναβουχοδονόσορα (χρυσό κεφάλι), τή Μηδο-Περσική (ἀσημένιος θώρακας καί βραχίονες), τήν Ἑλληνική (χάλκινοι μηροί) καί τή Ρωμαϊκή (πήλινα πόδια). Στίς ἡμέρες τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, ὁ

Θεός θά ἀρχίσει νά προετοιμάζει μία νέα, αἰώνια βασιλεία, πού θά γίνει παγκόσμια.

Ὁ Ναβουχοδονόσορας ἐντυπωσιασμένος καί φοβισμένος ἀπό τήν συντριβή τοῦ ἀγάλματος διακήρυξε, ὅτι ἀναγνωρίζει τόν Θεό τοῦ Δανιήλ ὡς ἀληθινό Θεό.

Κεφ. 3: Ἡ Χρυσή εἰκόνα καί τό πύρινο καμίνι

Τά χρόνια περνοῦν καί τό ἔτος 580 π.Χ. ὁ Ναβουχοδονόσορας, ξεχνώντας ὅτι κάποτε στό παρελθόν εἶχε ἀναγνωρίσει τόν Θεό τοῦ Δανιήλ ὡς ἀληθινό καί ἀνώτερο, κατασκευάζει τό εἴδωλό του μέ ὕψος 27 μέτρα καί τό τοποθετεῖ σέ μιά πεδιάδα τῆς Βαβυλώνας. Μέ κήρυκες συγκεντρώνει τούς ὑπηκόους τῆς αὐτοκρατορίας του καί ἀπαιτεῖ ὅλος ὁ λαός του νά τό λατρεύσει καί νά τό προσκυνήσει ὡς Θεό. Ἡ ἀπείθεια στή διαταγή, *«στό πρόσταγμα τοῦ Τυράννου»*, συνεπαγόταν τιμωρία φοβερή. Ὅποιος δέν προσκυνοῦσε θά ριχνόταν σέ καμίνι πού εἶχε ἐκκαφθεῖ ἑπταπλασίως (ἑπτά φορές πιό πολύ ἀπ' ὅτι συνήθως).Ὅμως, οἱ σύντροφοι τοῦ Δανιήλ Ἀνανίας, Μισαήλ καί Ἀζαρίας δέν συμβιβάσθηκαν. Γνώριζαν ὅτι ὁ Θεός εἶναι δυνατός νά τούς ἀπαλλάξει ἀπό ἕνα φοβερό θάνατο· ἐκεῖνο πού δέν γνωρίζουν εἶναι ἄν θέλει νά τούς ἀπαλλάξει (στίχ. 17). Ἀλλά, ἀκόμα κι ἄν δέν θέλει, ἐκεῖνοι δέν θά Τόν ἀρνηθοῦν (στίχ. 18), δέν θά προσκυνήσουν ὡς Θεό τους τό ἄγαλμα τοῦ βασιλιᾶ τους.

Οἱ τρεῖς ἄντρες Ἀνανίας, Μισαήλ καί Ἀζαρίας γιά τήν παρακοή τους ρίφθηκαν στό καμίνι γιά νά καοῦν, κατά τήν διαταγή τοῦ βασιλιᾶ, ἐπειδή ἀρνήθηκαν νά προσκυνήσουν τήν χρυσῆ εἰκόνα τοῦ αὐτοκράτορα. Τότε ὅμως συνέβησαν τά ἑξῆς:

Οἱ τρεῖς ἄνδρες Ἀνανίας, Ἀζαρίας καί Μισαήλ περπατοῦσαν ἀνάμεσα στίς φλόγες καί ἔψαλλαν διάφορους ὕμνους δοξολογώντας τόν Κύριο καί Θεό. Σέ μία στιγμή ὁ Ἀζαρίας στάθηκε καί προσευχήθηκε ἐκεῖ μέσα στή φωτιά μ' αὐτά τά λόγια:

Ἡ προσευχή τῶν Τριῶν Παίδων ὅταν ἦταν μέσα στό καμίνι

«Δοξασμένος εἶσαι Κύριε, Θεέ τῶν προγόνων μας καί ἄξιος νά ἐξυμνεῖσαι! Δοξασμένο εἶναι τ' ὄνομά σου γιά πάντα! Εἶσαι δίκαιος ὅ,τι κι ἄν ἔκανες ἐναντίον μας. Ὅλες οἱ πράξεις καί οἱ ἀποφάσεις σου εἶναι γνήσιες καί οἱ τρόποι πού ἐνεργεῖς ἄδολοι. Ἀλήθεια, εἶσαι ἀμερόληπτος. Ὅλες οἱ τιμωρίες πού ἔφερες ἐνάντια σ' ἐμᾶς καί στήν Ἱερουσαλήμ, τήν ἅγια πόλη τῶν προγόνων μας, ἦταν ἀντίστοιχες μέ τίς ἁμαρτίες μας, σύμφωνα μέ τή δίκαιη κρίση σου. Ἁμαρτήσαμε, πράγματι, καί ἀνομήσαμε, γιατί ἀπομακρυνθήκαμε ἀπό σένα· ἁμαρτήσαμε σέ κάθε μας ἐκδήλωση καί δέν ὑπακούσαμε στίς ἐντολές σου· δέν τίς τηρήσαμε οὔτε κάναμε ὅπως μᾶς διέταξες γιά νά εὐτυχήσουμε. Ὅλα τά δεινά πού ἔφερες ἐναντίον μας καί οἱ τιμωρίες σου ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς δίκαιης κρίσης σου. Μᾶς παρέδωσες στήν ἐξουσία σκληρῶν ἐχθρῶν, πού δέν σέβονται τόν νόμο σου καί μάλιστα στόν πιό ἄδικο καί πονηρό βασιλιά ὅλης τῆς γῆς.

» Τώρα δέν μποροῦμε νά ποῦμε τό παράπονό μας οὔτε νά ὑποφέρουμε τή ντροπή καί τόν ἐξευτελισμό, πού προκλήθηκε σ' ἐμᾶς πού ἐξακολουθοῦμε νά εἴμαστε δοῦλοι σου καί νά σέ σεβόμαστε. Χάρη στό ὄνομά σου μή μᾶς ἀποξεχάσεις καί μή διαλύσεις τή διαθήκη σου μαζί μας· μήν πάρεις τό ἔλεός σου ἀπό μᾶς, γιά χάρη τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ ἀγαπημένου σου, τοῦ Ἰσαάκ τοῦ δούλου σου καί τοῦ Ἰσραήλ, τοῦ ἐκλεκτοῦ σου. Ἐσύ τούς ὑποσχέθηκες ὅτι θά πολλαπλασιάσεις τούς ἀπογόνους τους σάν τ' ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ καί σάν τήν ἄμμο στήν ἀκρογιαλιά. Τώρα ὅμως, Κύριε, ἔχουμε γίνει λιγότεροι ἀπ' ὅλα τά ἄλλα ἔθνη κι ἔχουμε ταπεινωθεῖ σήμερα στά μάτια ὅλου τοῦ κόσμου ἐξαιτίας τῶν ἁμαρτιῶν μας. Σήμερα δέν ἔχουμε ἄρχοντα, προφήτη ἤ ἀρχηγό· δέν γίνονται πιά ὁλοκαυτώματα οὔτε θυσίες οὔτε προσφορές ἤ θυμιάματα· δέν ὑπάρχει τόπος

ἱερός νά σοῦ προσφέρουμε θυσία καί νά μᾶς δώσεις τή συγγνώμη σου.

»Δέξου, ὅμως, τή συντριμμένη μας ψυχή καί τό ταπεινό μας πνεῦμα, ὅπως θά δεχόσουν τά ὁλοκαυτώματα τῶν κριαριῶν καί τῶν ταύρων ἤ τίς μυριάδες τά παχιά ἀρνιά. Αὐτό εἶναι τό μόνο πού μποροῦμε νά σοῦ προσφέρουμε σήμερα καί μακάρι νά συμφιλιωθοῦμε μαζί σου. Πράγματι, δέν θά ντροπιαστοῦν ἐκεῖνοι πού στηρίζουν τήν πεποίθησή τους σ' ἐσένα. Τώρα ἐμεῖς σέ ἀκολουθοῦμε μ' ὅλη μας τήν καρδιά, σέ σεβόμαστε καί σέ ἀποζητᾶμε. Μή μᾶς ντροπιάσεις. Μεταχειρίσου μας σύμφωνα μέ τή φιλανθρωπία σου καί τή μεγάλη σου εὐσπλαχνία. Ἐλευθέρωσέ μας, ὅπως παλιά, μέ τίς θαυμαστές σου ἐνέργειες καί δόξασε τό ὄνομά σου, Κύριε. Ἄς ντροπιαστοῦν ὅλοι αὐτοί πού κάνουν κακό στούς δούλους σου κι ἄς ἐξευτελιστοῦν χάνοντας κάθε δύναμη καί ἐξουσία· ἄς συντριφθεῖ ἡ δύναμή τους. Ἄς γνωρίσουν ὅτι ἐσύ, Κύριε, εἶσαι ὁ μόνος Θεός καί εἶσαι δοξασμένος σ' ὅλη τήν οἰκουμένη».

Οἱ ὑπηρέτες τοῦ βασιλιᾶ, πού ἔβαλαν στό καμίνι (τούς τρεῖς φίλους τοῦ Δανιήλ), δέν σταματοῦσαν νά καῖνε τό καμίνι μέ νάφθα, πίσσα καί στουπιά καί μέ ἄφθονα ξερά κλήματα. Οἱ φλόγες ξεπηδοῦσαν ὡς ἐπάνω ἀπό τό καμίνι μέχρι σαράντα ἐννέα πήχεις, τόσο, πού πέρασαν κι ἔκαψαν ὅσους ἦταν γύρω ἀπό τό καμίνι ἐκεῖνο τῶν Βαβυλωνίων. Ἀλλά μαζί μέ τούς συντρόφους τοῦ Ἀζαρία μπῆκε στό καμίνι καί ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου. Παραμέρισε τίς φλόγες καί μετέβαλε τό κέντρο τοῦ καμινιοῦ σέ δροσερή περιοχή, σάν νά τήν εἶχε φυσήξει δροσερή αὔρα. Ἡ φωτιά οὔτε πού τούς ἄγγιξε· δέν φοβήθηκαν οὔτε ὑπέφεραν τό παραμικρό.

Τότε οἱ τρεῖς νέοι μ' ἕνα στόμα ἄρχισαν νά ὑμνολογοῦν, νά δοξάζουν καί νά εὐλογοῦν τόν Θεό μέσα στό καμίνι μ' αὐτά τά λόγια:

Ὕμνος τῶν Τριῶν Παίδων

«Δοξασμένος εἶσαι Κύριε, Θεέ τῶν προγόνων μας!
Ἀξίζει νά σέ ὑμνοῦν καί νά σέ δοξολογοῦν γιά πάντα.
Δοξασμένο τό ἅγιο, τό ἔνδοξο ὄνομά σου!
Ἀξίζει νά τό ὑμνοῦν καί νά τό δοξολογοῦν γιά πάντα.
Δοξασμένος εἶσαι στόν ἅγιο, στόν ἔνδοξο ναό σου!
Ἀξίζει νά σέ ὑμνοῦν καί νά σέ δοξάζουν γιά πάντα.
Δοξασμένος εἶσαι ἐσύ πού ἐπιβλέπεις στίς ἀβύσσους
καί κάθεσαι πάνω στά χερουβίμ!
Ἀξίζει νά σέ ὑμνοῦν καί νά σέ δοξολογοῦν γιά πάντα.
Δοξασμένος εἶσαι πάνω στό θρόνο τῆς βασιλείας σου!
Ἀξίζει νά σέ ὑμνοῦν καί νά σέ δοξολογοῦν γιά πάντα.
Δοξασμένος εἶσαι στό στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ!
Σέ ἐξυμνοῦμε καί σέ δοξάζουμε γιά πάντα.

»Δοξάστε τόν Κύριο ὅλα ἐσεῖς τά δημιουργήματά του·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο οὐρανοί·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς οἱ ἄγγελοί του·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ὅλα τά νερά
πού εἶστε πάνω ἀπό τόν οὐρανό·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.

»Δοξάστε τόν Κύριο ὅλες οἱ δυνάμεις·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἥλιε καί φεγγάρι·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἀστέρια τοῦ οὐρανοῦ·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς βροχή καί δροσιά·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ὅλοι οἱ ἄνεμοι·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.

Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς φωτιά καί καύσωνας·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς τό κρύο καί ἡ λάβα·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς δροσιές καί οἱ χιονονιφάδες·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς οἱ νύχτες καί οἱ μέρες·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κυριο ἐσεῖς τό φῶς καί τό σκοτάδι·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς παγετῶνες καί ψύχος·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ὁμίχλες καί χιόνια·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ἀστραπές καί σύννεφα·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.

»Δόξασε τόν Κύριο γῆ·
ἐξύμνησε κι ἐξύψωσέ τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, ὄρη καί βουνά·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο ὅλα ὅσα φυτρώνετε στή γῆ·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο θάλασσες καί ποταμοί·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο πηγές·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο μεγάλα ψάρια καί
καθετί πού κολυμπάει στά νερά·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, ὅλα τά πουλιά στόν οὐρανό·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, ὅλα τά θηρία καί τά κτήνη·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.

»Δοξάστε τόν Κύριο, ἐσεῖς οἱ ἄνθρωποι·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, Ἰσραηλίτες·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, ἐσεῖς οἱ ἱερεῖς του·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, ἐσεῖς οἱ δοῦλοι του·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, ἐσεῖς οἱ ἁφοσιωμένοι καί πιστοί του·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.
Δοξάστε τόν Κύριο, ἐσεῖς πού εἶστε εὐσεβεῖς
κι ἔχετε ταπεινή καρδιά·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα.

» Δοξάστε τόν Κύριο ἐσεῖς, Ἀνανία, Ἀζαρία καί Μισαήλ·
ἐξυμνῆστε κι ἐξυψῶστε τον γιά πάντα,
γιατί αὐτός μᾶς ἔβγαλε ἀπό τόν ἅδη,
μᾶς ἔσωσε ἀπό τό θάνατο,
καί μᾶς γλίτωσε μέσα ἀπό τή λάβα
τοῦ φλογεροῦ καμινιοῦ,
μᾶς λύτρωσε ἀπό τή φωτιά.

»Εὐχαριστῆστε τόν Κύριο, γιατί εἶναι ἀγαθός,
κι αἰώνια διαρκεῖ ἡ ἀγάπη του.
Δοξάστε τόν Κύριο, τό Θεό τῶν θεῶν,
ὅλοι ἐσεῖς πού τόν σέβεστε·
ἐξυμνῆστε τον κι εὐχαριστῆστε τον,
γιατί αἰώνια διαρκεῖ ἡ ἀγάπη του».

Οἱ φλόγες σκότωσαν ἐκείνους πού τούς ἔρριξαν μέσα, κι ἀκόμα, ἔκαψαν τά δεσμά τους· ὅμως, οἱ ἴδιοι, βγῆκαν ἔξω, χωρίς οὔτε κἄν νά μυρίζουν φωτιά. Καί μία μορφή, πού ἔμοιαζε θεϊκή, περπατοῦσε μέσα στή φωτιά μαζί τους. Καί πάλι, ὁ βασιλιάς ἀναγκάζεται νά ὑποταχθεῖ στόν ἀληθινό Θεό.

Ὁ ὑπέροχος αὐτός ὕμνος πού συγκαλεῖ ὁλόκληρη τήν δημιουργία τοῦ Θεοῦ Ἀγγέλους, Ἀνθρώπους, Δυνάμεις Κοσμικές νά ὑμνήσουν τόν ἔνδοξο παντοδύναμο Κύριο, ψάλλεται στήν θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

Κεφ. 4: Τό δεύτερο ὄνειρο καί ἡ τρέλα τοῦ βασιλιᾶ

Ὁ ἴδιος ὁ Ναβουχοδονόσορας ἐπιβεβαιώνει στό κεφάλαιο αὐτό τήν ἀσυνήθιστη αὐτή προσωπική ἱστορία του (στίχ. 1-18, 34-37). Ἀντιλαμβανόμενος, ἴσως, ὅτι αὐτό τό ὄνειρο στρέφεται ἐναντίον του, εἶναι δηλαδή ἀπειλητικό γι' αὐτόν, δέν ἀπευθύνεται ἀμέσως στόν Δανιήλ (στίχ. 6-8) γιά νά λάβει τήν ἐξήγηση. Εἶναι φανερό ἀπό τήν κατάπληξη τοῦ Δανιήλ ὅτι δέν ἐπιθυμοῦσε τήν ἀσθένεια τοῦ βασιλιᾶ.

Βρισκόμαστε στό 569 π.Χ. Ὁ βασιλιᾶς μεθυσμένος ἀπό τή δόξα του καί τό μεγαλεῖο τῆς ἐξουσίας του μία μέρα ἀνέβηκε σέ κάποιο ἐξώστη τοῦ ἀνακτόρου του, ἀγναντεύοντας τήν Βαβυλώνα καί φώναξε: «*Αὐτή εἶναι ἡ μεγάλη Βαβυλώνα πού τήν ἔκτισα γιά πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου μου! Μέ τή μεγάλη δύναμή μου τήν ὁλοκλήρωσα γιά νά δείχνει σ' ὅλους τή δόξα καί τό μεγαλεῖο μου*» (στίχ. 27).

Ὅμως, ἡ ἔπαρση τοῦ βασιλιᾶ γιά τά ἐπιτεύγματά του (καί ἡ ἀρχαιολογία ἀπέδειξε, ὅτι πράγματι ἄξιζαν νά ὑπερηφανεύεται γι' αὐτά) ξεπερνάει τή σοφή συμβουλή τοῦ Δανιήλ, πού τοῦ λέει: «*Ἀπαρνήσου τήν ἁμαρτία σου, πράξε τό σωστό καί δεῖξε καλωσύνη μήπως καί συνεχισθεῖ ἡ εὐτυχία σου*» (στίχ. 24). Ὁ βασιλιάς δέν ταπεινώνεται, γι' αὐτό τόν χτυπάει μία σπάνια μορφή τρέλας (φρενώλεια), πού τόν κάνει νά πιστεύει ὅτι εἶναι ζῶο. (Εἶναι γνωστές κι ἄλλες περιπτώσεις, πού οἱ ἀσθενεῖς ἐκδήλωσαν ἀκριβῶς τά ἴδια συμπτώματα: Περιπλάνηση στήν ὕπαιθρο, καί διατροφή μέ χορτάρι καί νερό). Ὅμως, ὁ Θεός ἐξακολουθεῖ νά ἐργάζεται μέσα στά βάθη τῆς ταπεινωμένης πλέον διάνοιάς του, καί καθώς ἀναγνώρισε, λάτρευσε καί προσκύνησε τόν

МАНИ́, ѲЕКЕ́Л,

ФА́РЕС

ἕνα ἀληθινό Θεό, τό λογικό του ἐπανῆλθε. Ἡ τρέλα τοῦ βασιλιᾶ διήρκεσε πέντε χρόνια 568-563 π.Χ.

Κεφ. 5: Τό συμπόσιο τοῦ Βαλτάσαρ

Βρισκόμαστε στό 539 π.Χ., 23 χρόνια μετά τόν θάνατο τοῦ Ναβουχοδονόσορα (562 π.Χ.).

Στήν Βαβυλώνα βασιλεύει ὁ ἐγγονός τοῦ Ναβουχοδονόσορα ὁ Βαλτάσαρ. Γιά νά εἴμαστε ἀκριβεῖς, ὁ Ναβόνιδος (556-539 π.Χ.) διαδέχθηκε τόν Ναβουχοδονόσορα. Ὅμως, νωρίς στό διάστημα τῆς βασιλείας του, ἀποσύρθηκε στήν Ἀραβία, ἀφήνοντας τόν γιό του, τόν Βαλτάσαρ, νά βασιλεύει στή Βαβυλώνα γι' αὐτό καί ὁ Δανιήλ εἶχε τή δυνατότητα νά γίνει μόνον ὁ *«τρίτος ἄρχοντας»* τοῦ βασιλείου (στίχ. 29).

Ἕνα μεγάλο συμπόσιο στά ἀνάκτορα τοῦ Βαλτάσαρ κυλάει ὁμαλά, ὅταν ξαφνικά ἕνα μυστηριῶδες χέρι ἀρχίζει νά γράφει ἐπάνω στόν τοῖχο. Τρεῖς λέξεις γράφονται: «Μενέ, Τεκέλ, οὐ-φαρ-σίν». Ὁ προφήτης Δανιήλ, γέρος τώρα πιά, κλήθηκε νά ἑρμηνεύσει τίς λέξεις καί ἀναζήτησε τή σημασία τους στίς ρίζες τῶν λέξεων: *«Μετρῶ»*, *«ζυγίζω»*, *«διαιρῶ»*. Ἡ ἑρμηνεία πού ἔδωσε στόν βασιλιά εἶναι ἡ ἀκόλουθη: *«Μενέ»* σημαίνει ὅτι ὁ Θεός μέτρησε τή βασιλεία σου καί τήν ἔφερε στό τέλος της. *«Τεκέλ»* σημαίνει ὅτι ζυγίστηκες στή ζυγαριά καί βρέθηκες λειψός. *«Φαρές»* σημαίνει διαίρεση, ὅτι τό βασίλειό σου διαιρέθηκε καί δόθηκε στούς Μήδους καί τούς Πέρσες (στίχ. 26-28).

Οἱ ἡμέρες τοῦ βασιλιᾶ ἦταν πράγματι μετρημένες. Ἐκείνη τήν ἴδια νύχτα, ὁ Κύρος, ὁ Μέγας, πῆρε τήν ἀπόρθητη πόλη τῆς Βαβυλώνας, καθώς λένε οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοί, ἐκτρέποντας τή ροή τοῦ ποταμοῦ Εὐφράτη καί μπαίνοντας ἀπό τή στεγνή κοίτη, ἐνῶ οἱ Βαβυλώνιοι γλεντοῦσαν σέ συμπόσιο τῶν Θεῶν τους. Ἦταν τό ἔτος 539 π.Χ. πού ἡ Μηδο-Περσική αὐτοκρατορία διαδέχθηκε τήν Βαβυλωνιακή. Ἡ Βαβυλώνα παρήκμασε, γκρεμίσθηκε καί σιγά-σιγά ἐξαφανίσθηκε.

Κεφ. 6: Ὁ Δανιήλ στόν λάκκο τῶν λιονταριῶν

Ὁ Θεός προστατεύει τόν τηρητή τοῦ νόμου Του

Σέ ὁλόκληρη τή ζωή του, ὁ προφήτης Δανιήλ ὑπῆρξε ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Διατήρησε τά ἀξιώματά του καί κατά τήν διάρκεια τῆς Μηδο-Περσικῆς αὐτοκρατορίας (ἐπί Κύρου, Καμβύση καί Δαρείου) χάρι στήν ἀκεραιότητά του καί στήν εὐφυΐα του. Ἔχει τώρα περάσει τά ὀγδόντα, καί οἱ ἐχθροί του ἀκόμα δέν μποροῦσαν νά τοῦ βροῦν σφάλμα. Μόνον μέσω τῆς θρησκείας του, μποροῦσαν νά τοῦ ἐπιτεθοῦν (στίχ. 4-5). Ἔτσι τοῦ ἔστησαν μία παγίδα τό ἔτος 537 π.Χ. Ἔπεισαν τόν βασιλιά Δαρεῖο τόν Μῆδο νά ἐκδώσει διάταγμα μέ τό ὁποῖο ὅλοι οἱ ὑπήκοοί του ἔπρεπε νά προσεύχονται μόνο σ' ἐκεῖνον. *«Γιά τριάντα ἡμέρες ὅποιος ἀπευθύνει παράκληση σέ ὁποιονδήποτε Θεό ἤ ἄνθρωπο ἐκτός ἀπό σένα βασιλιά, νά ρίχνεται στόν λάκκο μέ τά λιοντάρια»* (στίχ. 7-8). Ὁ Δανιήλ θά μποροῦσε νά εἶχε σταματήσει νά προσεύχεται γιά ἕνα μήνα ἤ θά μποροῦσε νά προσεύχεται μυστικά στόν ἀληθινό Θεό. Ὅμως, δέν εἶναι προθυμότερος τώρα νά συμβιβαστεῖ, ἀπ' ὅσο ὅταν ἦταν νεαρός. Γι' αὐτό τρεῖς φορές τήν ἡμέρα προσευχόταν στόν ἀληθινό Θεό μέ ἀνοιχτό τό παράθυρο τοῦ δωματίου του στραμμένος πρός τήν Ἱερουσαλήμ. Καί ἔτσι, οἱ ἐχθροί του τόν εἶχαν στό χέρι. Τά χέρια τοῦ βασιλιᾶ εἶναι δεμένα ἀπό τό ἴδιο του τό ψήφισμα, γι' αὐτό διέταξε νά ριφθεῖ ὁ προφήτης Δανιήλ στόν λάκκο μέ τά λιοντάρια, παρά τήν ἐκτίμηση, τήν ἀγάπη καί τήν εὔνοια πού ἔδειχνε στόν Δανιήλ. Ἦταν προφανῶς φυλακή βασανιστικοῦ θανάτου. Ὅμως τό χέρι τοῦ Θεοῦ προστάτευσε τόν ἐκλεκτό Του. Ὁ προφήτης Δανιήλ ἄν καί παρέμεινε μία ὁλόκληρη νύχτα μέ τά λιοντάρια, ἦταν τόσο ἀσφαλής μέσα στόν λάκκο τῶν λιονταριῶν ὅσο καί οἱ φίλοι του μέσα στό καμίνι.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ἀφήγηση τῶν ὁράσεων τοῦ προφήτου Δανιήλ

Κεφ. 7: Τά τέσσερα θηρία

Τά κοσμικά βασίλεια καί ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ

Τό ὅραμα τῶν τεσσάρων θηρίων ὅπως καί στό ὄνειρο μέ τό χρυσό ἄγαλμα τοῦ κεφαλαίου 2, πρόκειται γιά μία εἰκονογραφική ἀναπαράσταση τῆς ἱστορίας. Καί πάλι ὑπάρχουν τέσσερις διαδοχικές Αὐτοκρατορίες καί, μετά ἐγκαθίσταται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὁ προφήτης Δανιήλ μία νύχτα εἶδε, ὅτι οἱ τέσσερις ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ συντάραξαν τή μεγάλη θάλασσα καί τέσσερα μεγάλα θηρία ἔβγαιναν ἀπ' αὐτή, τό ἕνα διαφορετικό ἀπό τό ἄλλο. Τό πρῶτο θηρία ἦταν ἕνα φτερωτό λιοντάρι πού συμβόλιζε τή Βαβυλώνα καί ὁ στίχος 4 ἀναφέρεται ἰδιαίτερα στόν Ναβουχοδονόσορα. Τό δεύτερο θηρίο ἦταν ὅμοιο μέ ἀρκούδα, τό ἑπόμενο θηρίο ἦταν ὅμοιο μέ λεοπάρδαλη καί εἶχε τέσσερα φτερά καί τέσσερα κεφάλια, τό τέταρτο ἦταν φοβερό καί τρομερό μέ σιδερένια δόντια καί στό κεφάλι του εἶχε δέκα κέρατα. Ἡ λεοπάρδαλη μέ τά τέσσερα φτερά καί τά τέσσερα κεφάλια εἰκόνιζε τήν Ἑλληνική Αὐτοκρατορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, πού μετά τόν θάνατό του μοιράστηκε στούς τέσσερις στρατηγούς του. Ὁ Σέλευκος ἵδρυσε μία δυναστεία στή Συρία. Ὁ Πτολεμαῖος ἵδρυσε μία ἄλλη δυναστεία στήν Αἴγυπτο. Τά ἄλλα δύο βασίλεια ἦταν ἡ Ἑλλάδα καί ἡ Μικρά Ἀσία. Τό ἑπόμενο θηρίο εἰκόνιζε τή Ρωμαϊκή αὐτοκρατορία. Ὡστόσο πολλές ἑρμηνεῖες ἔχουν δοθεῖ στά τέσσερα θηρία τοῦ �ράματος καί ἡ ἀκριβής ἀναγνώριση ἔχει συζητηθεῖ πολύ.

Οἱ στίχοι 9-12 εἰκονίζουν τήν κρίση τοῦ Θεοῦ γιά τίς κοσμικές αὐτοκρατορίες. Στούς στίχ. 13-14 ὁ Θεός δίνει τήν ἀπόλυτη κυριαρχία σέ κάποιον *«ὡς Υἱόν ἀνθρώπου»*, τόν ἀγαπημένο τίτλο τοῦ Ἰησοῦ γιά τόν Ἑαυτό Του. Ἡ

βασιλεία, πού ἐγκαινιάστηκε μέ τήν Πρώτη Ἔλευση τοῦ Χριστοῦ, θά πραγματοποιηθεῖ, τελικά, ὅταν Ἐκεῖνος θά ἐπιστρέψει (δές Ματθαῖος 26/64). Ἀντιτιθέμενο στόν λαό τοῦ Θεοῦ, μέ διάφορες μορφές μέσα σέ ὅλη τήν ἱστορία, εἶναι τό *«μικρόν κέρας»* (8, στίχ. 20-21), ἕως ὅτου τελικά ὁ Θεός τοῦ ἀποσπᾶ τή δύναμή του. Ἀπό τό κεφάλαιο αὐτό, ἀντλεῖ τίς εἰκόνες του τό κεφάλαιο 13 τῆς Ἀποκάλυψης.

Κεφ. 8: Μονομαχία κριαριοῦ καί τράγου

Ἡ ὅραση ἐπιπίπτει στόν Δανιήλ τό 556 π.Χ. καί ἐπικεντρώνεται στή δεύτερη καί τρίτη Αὐτοκρατορία. Τό κριάρι μέ τά δύο κέρατα, πού συμβολίζει τή Μηδο-Περσική Αὐτοκρατορία, θά καταπατηθεῖ ἀπό τόν ὁρμητικό τράγο — τήν Ἑλληνική Αὐτοκρατορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ὁ ἴδιος ὁ Ἀλέξανδρος εἶναι τό *«περίβλεπτον κέρας»*. Τά *«τέσσερα κέρατα»* εἶναι τά βασίλεια στά ὁποῖα διαιρέθηκε ἡ αὐτοκρατορία του μετά τόν θάνατό του (δές στό κεφ. 7). Τό μικρό κέρατο, στό κεφάλαιο αὐτό, ἀναφέρεται στόν Ἀντίοχο Δ΄, πού κυβέρνησε τή Συρία τό 175-164 πΧ. Οἱ στίχοι 9-14 εἰκονίζουν ζωηρά τίς θηριωδίες τῆς βασιλείας του (δές στό κεφάλαιο 11), πού κατέληξαν στήν ἐπανάσταση τῶν Μακκαβαίων. Τό Α΄ Μακκαβαίων, κεφ. 1-6 (στά Δευτεροκανονικά βιβλία) περιγράφει τήν περίοδο αὐτή τῆς Ἰουδαϊκῆς Ἱστορίας.

Κεφ. 9: Ἡ προσευχή τοῦ Δανιήλ καί ἡ προφητεία γιά τίς ἑβδομήντα ἑβδομάδες

Τό ἔτος εἶναι τό 538 π.Χ. Ἡ Βαβυλώνα ἐπιβλήθηκε οὐσιαστικά στούς Ἰουδαίους ἀπό τή μάχη τῆς Χαρχεμίς τό 605 π.Χ. Ἡ αἰχμαλωσία τῶν 70 χρόνων, πού ἀνέφερε ὁ προφήτης Ἱερεμίας (κε΄ 11, κθ΄ 10), σχεδόν τελείωσε. Ὁ Δανιήλ παρακαλεῖ ἱκετευτικά τόν Θεό γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ λαοῦ Του στήν πατρίδα τους. Εἶναι ἀπόλυτα ἑνωμένος μέ τόν λαό του,

συμμεριζόμενος τήν κατηγορία γιά τήν ἁμαρτία τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ (στίχ. 5 ἑπ.), καί τό αἴτημά του στηρίζεται ἀποκλειστικά στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ (στίχ. 18). Πῆρε τήν ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ στήν παράκλησή του τόν ἴδιο ἐκεῖνο χρόνο (536 π.Χ.) ἀπό τόν ἀρχάγγελο Γαβριήλ, ἀλλά τά βάσανα τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ δέν εἶχαν τελειώσει ἀκόμα. Ὁ Θεός δείχνει τώρα στόν Δανιήλ κάτι πού πρόκειται νά συμβεῖ.

Οἱ στίχοι 24-27 εἶναι πολύ δύσκολο νά ἑρμηνευθοῦν χωρίς λάθη, καί ἔχουν γίνει ἀπόπειρες νά ἐξηγηθοῦν μέ πολλές ἑρμηνεῖες. Ὁ Θεός ἔχει προσδιορίσει μία περίοδο 70 x 7 («ἑβδομήντα ἑβδομάδες» ἐτῶν). Μέσα στήν περίοδο τῶν 490 ἐτῶν ἡ σωτηρία τοῦ λαοῦ Του θά ὁλοκληρωθεῖ (στίχ. 24).

Ὁ Γαβριήλ διαιρεῖ τήν περίοδο τῶν 70 x 7 σέ τρεῖς περιόδους 7+62+1 ἑβδομάδες ἐτῶν τήν τελευταία διαιρεῖ σέ δύο ἰσομερεῖς περιόδους 3,5+3,5 ἔτη. Ἡ πρώτη περίοδος τῶν 7 ἑβδομάδων λήγει στήν ἀπελευθέρωση τῶν Ἰουδαίων ἀπό τήν Βαβυλώνιο αἰχμαλωσία τό 536 π.Χ. Οἱ ἑπόμενες 62 ἑβδομάδες θά εἶναι περίοδος ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἱερουσαλήμ καί τοῦ Ναοῦ. Ἡ τελευταία περίοδος τῆς μιᾶς ἑβδομάδας θά εἶναι ἡ ἐποχή καταδιώξεως τῆς ἰσραηλιτικῆς θρησκείας καί καταπαύσεως τῆς λατρείας πού θά προκληθεῖ ἀπό ἕνα ἡγεμόνα ἰσχυρό ἀλλά ἀσεβῆ, πού τελικά θά καταστραφεῖ. Πρόκειται γιά τόν Ἀντίοχο Δ΄ τόν ἐπιφανῆ ἡγεμόνα τῆς Συρίας. Τότε θά ἀρχίσει ἡ νέα περίοδος ἡ Μεσσιακή.

Πάντοτε παρά τίς ἑρμηνευτικές δυσκολίες τά γεγονότα πού προαναγγέλλονται ἀπό τόν Θεό στόν προφήτη Δανιήλ εἶναι: **α΄**. Ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ

Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καί ἡ ἔκδοση τοῦ διατάγματος τῆς ἐπιστροφῆς του στή χώρα του στήν Ἱερουσαλήμ τό 536 π.Χ. **β΄.** Ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ Ναοῦ τοῦ Θεοῦ στήν Ἱερουσαλήμ καί ἡ ἀνέγερση τοῦ τείχους της στήν περίοδο 62x7=434 ἔτη. **γ΄.** Ἡ ἔλευση τοῦ Μεσσία, ὁ θάνατός Του καί τό τέλος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μέ τήν καταστροφή τοῦ Ναοῦ καί τῆς Ἱερουσαλήμ.

Τά τρία κεφάλαια 10, 11 καί 12 τοῦ βιβλίου ἀποτελοῦν μία ἑνότητα μέ θέμα τήν μεγάλη προφητεία γιά τά μελλοντικά νά συμβοῦν μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς Μεσσιακῆς - Ἐσχατολογικῆς ἐποχῆς πού ἐξαγγέλλονται ἀπό τόν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ.

Τῆς προφητείας προηγεῖται μακρά εἰσαγωγή πού καταλαμβάνει ὁλόκληρο τό 10ο κεφάλαιο στήν ὁποία περιγράφεται ἡ ἐμφάνηση τοῦ Γαβριήλ στόν προφήτη Δανιήλ καί ὁ φόβος πού κατέλαβε τόν Δανιήλ, τόν ὁποῖο ἐπανειλημμένως ἐγγίζει ὁ Ἀρχάγγελος γιά νά τόν στερεώσει καί νά τόν ἐμψυχώσει μέ λόγια.

Στό κεφάλαιο 11 ὁ προφήτης Δανιήλ δέν βλέπει, ἀλλά ἀκούει τόν Γαβριήλ νά προφητεύει καί νά ἀνακοινώνει ὅσα πρόκειται νά συμβοῦν ὡς ἱστορικά γεγονότα. Ὁ Γαβριήλ ἀρχίζει ἀπό τό περσικό Κράτος, μεταπηδᾶ ἀμέσως στόν Μέγα Ἀλέξανδρο, πού ἐγκαταλείπει γρήγορα γιά νά φθάσει στήν ἐποχή τῶν Διαδόχων του, τήν ὁποία ἐπισκοπεῖ ὡς πρός τίς σχέσεις μεταξύ Σελευκιδῶν καί Πτολεμαίων γιά νά καταλήξει στήν ἐποχή τοῦ Ἀντιόχου Δ΄ τοῦ Ἐπιφανοῦς μέ τήν ὁποία ἀσχολεῖται μέχρι τέλους περιγράφοντας τήν δολία πολιτική του, τόν διωγμὸ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ καί τῆς θρησκείας του, τήν πτώση ἀπό τήν θρησκεία τῶν πολλῶν Ἰουδαίων πού ἔγιναν ἀρνησίθρησκοι, τήν κατάργηση τῆς καθημερινῆς θυσίας, τήν τοποθέτηση στό ἱερό τοῦ βδελύγματος τῆς ἐρημώσεως, τήν θεοποίηση τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως ἀπό τόν Ἀντίοχο τόν Δ΄, πού ὅταν εἰσέβαλε στήν Αἴγυπτο ἀναγκάσθηκε ἐξαιτίας τῆς ἐπαναστάσεως

τῶν Περσῶν νά φύγει κατευθυνόμενος πρός βορρᾶν ἀλλ' καθ' ὁδόν ἐπῆλθε τό τέλος του, τό 164 π.Χ.

Μετά ἀπό αὐτά ἔρχεται ἡ νέα ἐποχή κατά τήν ὁποία αὐτοί πού παρέμειναν πιστοί καί οἱ ἀπεσταλμένοι δίκαιοι, λάμποντες, ὡς φωστῆρες θά εἰσέλθουν στήν νέα ἐποχή.

Κεφ. 10—11/1: Ὅραμα καί σύγκρουση

Μετά ἀπό πολυήμερη νηστεία, ὁ Δανιήλ ἔχει μία τρομακτική ὅραση τό 534 π.Χ. ἑνός ἔνδοξου προσώπου, πού μοιάζει πολύ μέ τήν ὅραση τοῦ Χριστοῦ ἀπό τόν ἀπόστολο Ἰωάννη στήν Ἀποκάλυψη 1/12-16. Τοῦ δίνεται ἡ ὅραση τῆς διαρκοῦς μάχης, πού μαίνεται μέσα στόν πνευματικό κόσμο, ἀνάμεσα σέ ἐκείνους πού προστατεύουν τόν λαό τοῦ Θεοῦ καί ἐκείνους πού θέλουν τήν καταστροφή του (δές Ἐφεσίους 6/12). Ὁ Μιχαήλ εἶναι ὁ ἰδιαίτερος φύλακας ἄγγελος τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ (12/1). Οἱ *«ἄρχοντες»* στό κεφάλαιο αὐτό εἶναι πνευματικά ὄντα μέ ἐξουσία ἐπάνω σέ διάφορα ἔθνη.

Κεφ. 11/2-45: Ὁ ἀγώνας γιά τήν ἰσχύ

Τό κεφάλαιο αὐτό ἀναγγέλλει, ὅτι παραθέτει τή ροή τῆς μελλοντικῆς ἱστορίας μέ λεπτομέρειες. Καί ἀπό τήν πλεονεκτική χρονικά θέση πού βρισκόμαστε, μποροῦμε νά κοιτάξουμε πίσω σ' αὐτή τήν καταπληκτικά ἀκριβή ἐκπλήρωσή της, στήν ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Αὐτοκρατορίας. Θά ὑπάρξουν τρεῖς Πέρσες βασιλιάδες Κύρος ὁ Μέγας, Καμβύσης ὁ Β΄ καί Δαρεῖος ὁ Α΄ (ἐδ. 2) καί θά ἀκολουθήσει ἕνας τέταρτος (ὁ Ξέρξης ὁ Α΄). Ὁ Ξέρξης ἐπέδραμε κατά τῆς Ἑλλάδας, ἀλλά νικήθηκε στή Σαλαμίνα τό 480 π.Χ. Τότε, ἡ δύναμη πέρασε στήν Ἑλλάδα (στίχ. 3-4· δές στό κεφ. 7). Ὁ στίχος 5 ἀναφέρεται στήν Αἴγυπτο (*«ὁ βασιλιάς τοῦ νότου»*) καί στόν ἄλλοτε στρατηγό τοῦ Πτολεμαίου, τόν Σέλευκο, πού ἔγινε ὁ *«βασιλεύς τοῦ βορρᾶ»* — τό ἰσχυρό βασίλειο τῆς Συρίας. Πενήντα χρόνια ἀργότερα (στίχ. 6), ἡ

κόρη τοῦ Πτολεμαίου Β΄ παντρεύτηκε τόν Ἀντίοχο Β΄ τῆς Συρίας. Ἀλλά, αὐτός τή χώρισε καί τή δολοφόνησε, ὁ δέ ἀδελφός της τιμώρησε τόν δολοφόνο της, εἰσβάλλοντας στή Συρία (στίχ. 7). Οἱ στίχοι 9-13 ἀνταναkλοῦν τίς διαμάχες ἀνάμεσα στίς δύο δυνάμεις, Σελευκιδῶν καί Πτολεμαίων στό τέλος τοῦ 3ου αἰώνα π.Χ. Τότε, οἱ Ἰουδαῖοι ἕνωσαν τίς δυνάμεις τους μέ τόν Ἀντίοχο Γ΄ τῆς Συρίας γιά νά νικήσουν τήν Αἴγυπτο (στίχ. 14-15). Κέρδισαν τήν ἐλευθερία τους ἀπό τήν Αἴγυπτο (στίχ. 16), καί ὁ Ἀντίοχος ἔκανε μία γαμήλια συμμαχία μέ τόν Πτολεμαῖο Ε΄ (στίχ17). Ὁ Ἀντίοχος ἐπιτέθηκε στή Μικρά Ἀσία καί τήν Ἑλλάδα, ἀλλά νικήθηκε ἀπό τούς Ρωμαίους στή Μαγνησία τό 190 π.Χ. (στίχ. 18-19).

Ὁ «*τύραννος*» (στίχ. 20) ἦταν ὁ γιός του, ὁ Σέλευκος Δ΄, πού σύντομα τόν διαδέχθηκε ὁ ἀδελφός του Ἀντίοχος Δ΄, ὁ διώκτης τῶν Ἰουδαίων. Οἱ στίχοι 21-24 εἰκονίζουν πιστά τόν χαρακτήρα του καί τήν πολιτική του. Μέσω τῆς προδοσίας τῶν ἴδιων τῶν ἀνθρώπων τοῦ Πτολεμαίου, ὁ Ἀντίοχος σύντομα κέρδισε τόν ἔλεγχο στήν Αἴγυπτο τό 173 π.Χ. Κατά τήν ἐπιστροφή του ἐπιτέθηκε στήν Ἱερουσαλήμ καί κατέσφαξε 80.000 Ἰουδαίους (στίχ. 25-28). Τήν ἑπόμενη φορά, πού ἐπιτέθηκε στήν Αἴγυπτο, πλαγιοκοπήθηκε ἀπό τόν Ρωμαϊκό στόλο (στίχ. 29-30). Ἐπέστρεψε ξανά στήν Ἱερουσαλήμ καί βεβήλωσε τόν Ναό (στίχ. 31). Μερικοί Ἰουδαῖοι τόν βοήθησαν καί τόν ὑποστήριξαν, ἄλλοι ὅμως ἀρνήθηκαν νά συμβιβαστοῦν στήν πίστη τους, ἀκόμα καί μέ κόστος τήν ἴδια τή ζωή τους (στίχ. 32-33). Ὁ Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος ὑποκίνησε μία πετυχημένη ἐπανάσταση, βοηθώντας κάπως τούς πιστούς (ἐδ. 34).

Οἱ στίχ. 36-45 δέν περιγράφουν πραγματικά γεγονότα τοῦ τέλους τῆς ζωῆς τοῦ Ἀντίοχου. Ἴσως, νά ἀναφέρονται στό τέλος τῆς Συριακῆς κυριαρχίας ἀπό τά χέρια τῆς Ρώμης, τοῦ νέου βασιλείου ἀπό τόν βορρά. Μπορεῖ, ἐπίσης, νά προβλέπουν γεγονότα στά τέλη τῶν καιρῶν (δές στό 8/17),

πού τά ἐπισκιάζουν οἱ δοκιμασίες τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀπό τόν Ἀντίοχο. Αὐτό, ἑπομένως, ὁδηγεῖ στό κεφάλαιο 12.

Κεφ. 12: Ἀπελευθέρωση

Ὁ Δανιήλ εἶναι τό πρῶτο βιβλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού μιλάει ἀναλυτικά γιά τήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, ἄν καί ἐκεῖνος ἔχει μερική ἀποκάλυψη, μιλώντας μόνο γιά τό Ἰουδαϊκό ἔθνος («*ὁ λαός σου*»). Ὅταν θά ἔρθει ἐκείνη ἡ ἡμέρα, καί ὅλα τά φοβερά βάσανα θά ἔχουν περάσει, ἐκεῖνοι πού ἀποδείχθηκαν σοφοί μέ τήν πίστη τους καί ἔκαναν ὑπακοή στόν Θεό θά ἀναστηθοῦν, γιά νά λάμπουν σάν τά ἄστρα, γιά πάντα. Ὅλο τό κακό θά ἔχει χαθεῖ. Ὅσο γιά τούς καιρούς, αὐτοί εἶναι στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Οὔτε καί ὁ Δανιήλ δέν τό καταλαβαίνει αὐτό (στίχ. 6-8) — ἑπομένως, μία προσεκτική προσέγγιση στά θέματα αὐτά εἶναι, ἴσως, ἀκόμα καί σήμερα, ὁ σοφότερος δρόμος!

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στό βιβλίο του ὁ προφήτης Δανιήλ ἱστορεῖται ὡς ὁ τύπος τοῦ εὐσεβοῦς Ἰουδαίου τοῦ ἀφοσιωμένου στόν Θεό καί πού τηροῦσε τόν Νόμο Του. Γι' αὐτό καί ἀμείβεται ἀπό τόν Θεό. Ἐπί πλέον ὁ Προφήτης παρουσιάζεται ὅτι διακρίνεται γιά τήν σοφία του, τήν ἀκεραιότητά του καί τήν εὐφυΐα του.

Τό ἐξαγόμενο μήνυμα ἀπό τό βιβλίο τοῦ προφήτου Δανιήλ εἶναι ὅτι ὁ Θεός κατευθύνει τήν ἱστορία τοῦ κόσμου, τοῦ λαοῦ του καί τοῦ καθενός ἀνθρώπου στόν τελικό σκοπό του. Τελικῶς πραγματοποιεῖται θριαμβευτικά τό ἅγιο θέλημά Του, πού κανείς δέν μπορεῖ νά ματαιώσει ἐκτρέποντας τήν ἱστορία πρός ἄλλες κατευθύνσεις.

Αὐτή εἶναι ἡ παρηγορία τῶν δικαίων πού διώκονται ἐπειδή παραμένουν πιστοί στόν ἀληθινό Θεό.

Ὁ Θεός θά θριαμβεύσει ἐπί τῶν ἀντιθέων δυνάμεων καί ὁ δίκαιος καί ὁ ἐνάρετος ἄνθρωπος θά ἀποκατασταθεῖ αἰώνια σέ εὐτυχισμένη καί ἔνδοξη ζωή.

